Nr 17 (1678). Cena 150.000 mk. Włocławek, niedziela dnia 20 styczn a 1924 r. Rok VII

SŁOWO KUJAWSKIE

Prenumerata na miejscu 1 zł. 80 gr., na prowincji i z odnoszeniem do domu 2 zł. 50 gr.

Ogłoszenia za wiersz milimetrowy na pierwszej stronie 10 groszy polskich, na drugiej i trzeciej — 8 gr., na czwartej — 5 gr. Ogłoszenia drobne po 3 grosze za wyraz. Tłustym drukiem — podwójnie. Najmn. ogł.— 30 gr. Dla zagranicy ceny o 100 proc. wyższe. Układ ogłoszeń czterołamowy. Ceny ogłoszeń, podane w złotych polskich, obliczane będą podług kursu złotego franka, ustalonego przez Ministra Skarbu.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.

Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarjum uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12.

REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL i ŚWIĄT, OD GODZINY 3-EJ. DO 4-Ej PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26. № P. K. O. 61.783.

Składamy serdeczne podziękowanie Szanownemu D-rowi Bergowi za wyleczenienie męża i ojca naszego z beznadziejnej choroby, zawdzięczając troskliwej i bezustannej opiece podniósł się z łóżka po trzyletniem leżeniu, obecnie jest zupełnie zdrów i od 1-go lutego przystępuje do pracy.

Za uratowanie nam naszego opiekuna stokrotnie niech Bóg wynagrodzi.

RODZINA ZŁOTOPOLSKICH.

Kto serce postrada, ten umarł prawdziwie.
Pudłowski.

Walczmy z lichwiarstwem!

Wprowadzony obecnie przez rząd system waloryzacyjny obejmuje stopniowo również różne gałęzie życia społecznego, jak przemysł, handel, a nawet prawdopodobnie zostanie zastosowany w płacach i poborach; myślą również o tem i właściciele nieruchomości, którzy marzą o pobieraniu czynszu mieszkaniowego również w sumach zwaloryzowanych.

System taki w zasadzie, trzeba przyznać, jest dobry, jednakże chodzi tu o to, że taki sposób obliczania powinien być zastosowany bardzo ściśle i sprawiedliwie we wszystkich gałęziach życia bez wyjątku i to w ten sposób, żeby nie było z tego powodu żadnych nadużyć, wyzysku i orgji lichwiarskiej, o co właśnie jest tak bardzo trudno. Wtedy by to miało swój sens i swoją rację, jeżeli by nic nie przekroczyło tej normy, jaką ustala kurs franka szwajcarskiego.

Lecz, niestety, władze nie myślą o tem, że ludzi uczciwych tak mało jest pomiędzy nami...

Codziennie notujemy cały szereg nieuzasadnionych lichwiarskich podwyżek, lecz bardzo mały procent tych wypadków podlega karom.

Rozpasane orgje lichwiarskie mogą więc zajść za daleko, mogą wytworzyć poważny zamęt walutowy i w niwecz obrócić cały plan uzdrowienia naszego skarbu. Przytem wymierzane kary są zbyt małe, zbyt pobłażliwe, co jeszcze więcej rozzuchwala tych zbrodniarzy.

Tak dalej być nie może!

Trzeba zrozumieć, że tacy bezkarni nikczemnicy są potęgą, że są strasznym naszym wrogiem, że są wrogiem naszej niepodległości. Nakładanie kar pieniężnych do niczego nie doprowadzi!

Bez kary surowej, aż do kary śmierci włącznie, orgje te się nie uspokoją.

To doprowadzi nas do niechybnej zguby.

Każdy nikczemny lichwiarz, złapany po raz pierwszy, powinien ponieść karę konfiskaty całego swojego majątku oraz więzienia, złapany zaś powtórnie powinien ponieść karę śmierci.

Tylko taki sposób postępowania może wpłynąć otrzeźwiająco na tych zbrodniarzy, których, jako takich, — inaczej traktować nie można, jeżeli zdajemy sobie sprawę z całej grozy obecnego położenia kraju.

Z. Olszański.

„Astronomja“ w finansach.

Ostatni bilans Banku Rzeszy wykazuje w ciągu grudnia wzrost inflacji o 100 kwintyljonów mk. Obieg niemiecki został więc doprowadzony na 1 stycznia b. r. do

500.000.000.000.000.000.000

(5 i dwadzieścia zer) marek. A należy sobie przypomnieć, że rząd niemiecki zapowiedział, iż drukowanie pieniądza ustanie z dniem 10 grudnia 1923 r.

Jeszcze o sprzedawczykach.

W związku z notatką, umieszczoną we wczorajszym numerze p. t. sprzedawczykostwo, dowiadujemy się o następujących szczegółach: **Pp. Postolski Zenon i Bohusz** nabyli posesję od **p. Lewińskiego** w dniu 12.XII 23 roku za cenę **5 miljardów** marek, z której to sumy zapłacili $1\frac{1}{2}$ miljarda gotówką, resztę zaś na weksle płatne w marcu 1924 r. bez waloryzacji.

Posesję nabytą sprzedali **pp. Postolski i Bohusz** w dniu 9 stycznia 1924 żydowi Ehrenreichowi za **20 miljardów.**

Ci sami panowie **t. j. Postolski i Bohusz** w dniu 21 listopada nabyli od p. Sylwina Czarneckiego plac przy ul. Wolność Nr. 5 za cenę **275 miljonów.**

W dniu 22 listopada, t. j. nazajutrz plac ten sprzedali za **600 miljonów** żydowi Motelowi Czarnobrodzie. **P. Postolski** jest członkiem Stowarzyszenia Kupców Polskich **a p. Bohusz** członkiem Stow. Mierniczych.

Niechaj te stowarzyszenia wyciągną z tej notatki odpowiednie konsekwencje.

G-k.

Śledztwo w sprawie P. P. P.

Że względu na notatki w niektórych dziennikach, jakoby p. prezes rady ministrów, względnie p. minister spraw wewnętrznych wydawał zarządzenia, wstrzymujące dochodzenia w sprawie PPP. stwierdza się, że p. minister spraw wewnętrznych jeszcze w dniu 9 stycznia materjał dostarczony mu przez władze bezpieczeństwa odstąpił do kompetentnego karnego dochodzenia władzom sądowym i że od tego czasu władze administracyjne nie mają wpływu na tok akcji, a policja działa w zleconym jej zakresie przez władze sądowe.

ŁÓDŹ. (AW) W dniu onegdajszym zostali wypuszczeni na wolność wszyscy aresztowani w Łodzi członkowie PPP.

*

W związku ze sprawą tajnej organizacji PPP. główny komendant policji państwowej z d. 17 b. m. zawiesił w urzędowaniu nadkomisarza H. Gostyńskiego i polecił wytoczyć przeciwko niemu dochodzenie.

Finis Bolszeviae!

„Lokal Anzeiger“ podaje telegram swojego korespodenta o stosunkach, panujących w Moskwie. Korespodent donosi, że między Trockim, a centralnym komitetem i biurem politycznem partji komunistycznej panuje stan wojenny. Instytucje te próbowały wysunąć generała Budiennego przeciwko Trockiemu. Budienny bowiem cieszy się w czerwonej armji wielką popularnością. Jednak generał Budienny zajął stanowisko wyczekujące, podczas gdy Trocki zabarykadował się w swoim pociągu pancernym. Dyplomaci zagraniczni sądzą, że w razie zwycięstwa Trockiego, nastąpił by w polityce sowieckiej stanowczy zwrot na prawo. Pierwszym czynem Trockiego po zwycięstwie byłoby przeprowadzenia reformy, przez którą przywrócona byłaby znów w Rosji wolność osobista.(?)

Według informacyj, otrzymanych z Paryża, krążą tu uporczywe pogłoski o aresztowaniu Trockiego przez czerezwyczajkę.

W całem państwie odbywają się meetingi i zgromadzenia, na których toczy się zacięta walka obu obozów oraz dokonywa się werbunek zwolenników dla tej lub innej partji. Największym wpływem cieszy się opozycja na prowincji, gdyż w Moskwie robotnicza masa zachowuje się wobec wystąpień opozycji komunistycznej ze znaczną rezerwą.

Zdaje się, że fronda przeciw Trockiemu jednak zwyciężyła i skazała bolszewickie bożyszcze pod pozorem choroby na dłuższe wygnanie. Lenin i Trocki swoją bestjalską inndywidualnością mogli się utrzymać u władzy. Gdy tych zabraknie, epigonowie ich mogą zawołać: Finis Bolszeviae!

Z KRAJU.

Dokoła pogłosek o nieporozumieniach w łonie rządu. Ostatniemi czasy krążyło wiele pogłosek, często sprzecznych, o nieporozumieniach w łonie rządu. Dotyczyło to zwłaszcza pozycji ministra spraw wojsk. gen. dyw. Sosnkowskiego w związku z obsadą wyższych stanowisk w armji.

Ze źródła zupełnie autorytatywnego dowiadujemy się, że między premjerem p. Grabskim i min. wojny gen. Sosnkowskim panuje najzupełniejsza zgodność poglądów co do spraw armji i organizacji władz naczelnych. Wobec zupełnie osiągniętego porozumienia, mowy być nie może o ustąpieniu gen. Sosnkowskiego.

Zapotrzebowanie robotników do Francji. Francja zgłosiła nowe zapotrzebowanie robotników polskich. Zapotrzebowanie to wynosi około 20 tys. robotników, przeważnie rolnych. Emigracja robotników do Francji ma się odbyć, począwszy od stycznia, przez luty i marzec.

Dyrekcja departamentu bezpieczeństwa. Dyrektorem depart. bezpieczeństwa w ministerjum spraw wewnętrznych, został mianowany komendant główny policji państwowej, p. Borzęcki.

Zmiany w policji warszawskiej. Min. spraw wewnętrznych odwołał ze stanowiska komendanta policji państwowej p. Ludwikowskiego i na jego miejsce zamianował w charakterze prowizorycznego zastępcy p. Czyniowskiego.

Nowy dowódca korpusu VIII-Toruń. Przed kilku dniami objął urzędowanie, jako dowódca korpusu VIII-Toruń, generał brygady Władysław Hubischta. Generał Hubischta urodził się w Stanisławowie; szkołę wojenną ukończył w Wiedniu. Służył w armji austrjackiej na wszystkich frontach. W służbie armji polskiej znany jest ze swej nadzwyczajnej sumienności i pracowitości. W nowej pracy p. generałowi życzymy jak najlepszych wyników.

Napad bandycki na posła. Na posła niemieckiego Moritza, dzisiejszej nocy, pomiędzy Sochaczewem a Teresinem, napadł jakiś bandyta, który chciał mu wyrwać walizkę. W walce strzelił do p. Moritza, raniąc go w twarz. Podczas powstałego zamieszania bandyta wyskoczył z pociągu.

Co słychać w Toruniu? Prezydent miasta zgłosił swoją dymisję. Na onegdajszem posiedzeniu Rady miejskiej omawiano sprawę rezygnacji prezydenta miasta Torunia p. Michałka, który, według nadesłanego do magistratu pisma, ustępuje ze swego stanowiska z dniem 1-ym lutego br. Rada, po wyrażeniu prezydentowi wotum zaufania i podjętych próbach nakłonienia do cofnięcia rezygnacji, zmuszoną była p. prezydenta z dniem 1-go lutego br. zwolnić z urzędu.

Konferencja prasowa.

W dniu 15 b. m. o godz. 11 rano u ministra skarbu, p. Wład. Grabskiego, odbyła się konferencja prasowa.

Premjer Grabski wygłosił dłuższe exposé o zamierzeniach sanacyjnych rządu. Na wstępie premjer podkreślił znany już fakt zmniejszenia się zadłużenia państwa w pierwszej dekadzie stycznia. Jest to jednak objaw przejściowy i premjer przewiduje za styczeń niedobór budżetowy w sumie 25 miljonów franków złotych. Niedobór ten będzie mniejszy niż w grudniu r. ub. W lutym natomiast budżet się zrównoważy ze względu na wpływy z podatku majątkowego.

Na poczet podatku majątkowego winny wpłynąć dostawy zboża od rolników, co spowoduje zmniejszenie się drożyzny. Ministerjum skarbu przestrzegać będzie ściśle miesięcznego zrównoważenia się budżetu.

Statut banku emisyjnego, niezależnego od rządu, będzie w najbliższych dniach gotów, a w okresie przejściowym rząd przeprowadzi następujące zarządzenia kredytowe:

1) Złote bony podatkowe, które już od 20 stycznia sprzedawane będą w p. k. k. p., p. k. o. i w bankach prywatnych.

2) 10 proc. obligacje kolejowe których pierwsza serja na sumę 100 miljonów złotych znajdzie się w tych dniach na rynku. Większość tych obligacyj pójdzie zagranicę. Minister kolei otrzymał już w tej sprawie konkretne propozycje.

3) Pożyczka wewnętrzna, obliczona na wpłaty w walutach obcych.

W związku z okresem przejściowym powstaną trudności gospodarcze. Premjer ma nadzieję, że trudności te będą u nas mniejsze niż w Niemczech i Austrji.

Naciskanie śruby podatkowej wywoła kryzys w przemyśle, który rząd będzie łagodził za pomocą zwaloryzowanych kredytów i ustawą o ubezpieczeniu od bezrobocia.

Nowa waluta nie oznacza narazie taniości. Z biegiem czasu towary stanieją.

Przemysłowcy łódzcy oświadczyli, że możliwość wystawiania weksli w złotych polskich pozwoli na obniżenie cen.

Na zakończenie premjer oświadczył, że równomierne i stałe naciskanie podatników, zmuszające ich do szukania gotówki, będzie najlepszym środkiem do zwalczania drożyzny.

Odpowiedź na interpelację w sprawie wybuchu w kopalni „Reden".

Jak się dowiadujemy, do laski marszałkowskiej wpłynęła odpowiedź ministra pracy w porozumieniu z ministrem przemysłu i handlu na interpelację posłów Łanckuckiego i Królikowskiego w sprawie wypadku na kopalni »Reden«. Odpowiedź ministrów stwierdza ukończenie śledztwa, przeprowadzonego przez różne komisje. Winni zostali pociągnięci do odpowiedzialności. Poszkodowani robotnicy i rodziny zabitych otrzymali renty z zabezpieczeniem przed dewaluacją, na podstawie specjalnych starań ministra pracy. Rodziny po sztygarach i dozorcach otrzymały prócz renty pełne trzymiesięczne pobory. Pozatem utworzone zostały specjalne komitety pomocy dla ofiar. Ofiary i rodziny zostały państwowo ubezpieczone, zaś dzieci poszkodowanych zostały zagwarantowane co do kształcenia się w szkołach.

Zgon powstańca z 1863 r. We Lwowie zmarł dr. Jan Dylewski, weteran 1863 r., były viceprezydent sądu apelacyjnego, były wieloletni radny miasta, otoczony powszechnym szacunkiem z powodu licznych zalet u mysłu i charakteru. Śp. Dylewski przeżył lat 79.

Samobójstwo z nędzy. W Krakowie popełnił samobójstwo, b. prezes sądu karnego, dr. Pogorzelski.

Dr. Pogorzelski był na emeryturze, która wynosiła 20 miljonów marek. Pogarszające się z dnia na dzień warunki życiowe oraz przykre stosunki rodzinne zdenerwowały desperata, który wystrzałem z rewolweru położył kres swemu życiu. Zmarły liczył 74 lata.

Pożar elektrowni Miejskiej w Radomsku. W ub. sobotę o godz. 8.45 rano wybuchł pożar w hali maszyn Elektrowni Miejskiej przy ul. Żródłowej. W ciągu kilkunastu minut cały budynek drewniany płonął jak olbrzymia pochodnia. Na uczynniony z opóźnieniem alarm niezwłocznie przybyła Straż ogniowa; choć w ciężkich warunkach, gdyż ulice i cały teren Elektrowni zasypany był kupami śniegu, jednak akcja ratunkowa szła energicznie, skupiając się już tylko do zabezpieczenia sąsiednich budynków.

Naturalnie pożar poczynił kolosalne straty, albowiem zniszczyły się trzy dynamo-maszyny.

Przyczyną pożaru było niedbalstwo i lekceważenie swoich obowiązków przez personel Elektrowni Miejskiej.

MYSLI.

Na tchórza najsroższ j nastają tchórze, na złodzieja — złodzieje, z war jata najgłośniej śmieją się drudzy warjaci.

Adam Mickiewicz.

Targi Wschodnie. Pomiędzy 5 a 15 września rb. odbędą się we Lwowie doroczne Targi Wschodnie. W r. b. równocześnie z Targami Wschodniemi odbędzie się we Lwowie ogólno-polska wystawa rolnicza. Będzie to przegląd sił rolnictwa polskiego. Celem wystawy jest nie tylko zbyt produktów, lecz również dążenie do podniesienia renty gruntowej itp.

Wystawa rolnicza będzie połączona z targiem surowców. Jest możliwem, iż Lwów, leżąc na granicy uprzemysłowionej Europy zachodniej i rolniczej wschodniej, stanie się jednym z największych targów zbóż i surowców w Europie. Rolnictwo polskie zainteresowało się wystawą. Celem jej zorganizowania, utworzono komitet centralny i dziewięć komitetów lokalnych.

Ruch w porcie gdańskim. Wydział handlu zagranicznego M. Przem. i Handlu zwraca uwagę na fakt zasługujący na podkreślenie, że w miesiącu listopadzie ub. r. nastąpiło zwiększenie się ruchu w porcie gdańskim pod względem tonażu francuskiego i angielskiego. W każdym razie jednak dotychczas pierwsze miejsce zajmuje bandera niemiecka, drugie duńska, trzecie francuska, w końcu dopiero angielska.

Z Gdańska. Na posiedzeniu sejmu gdańskiego prezydent sejmu odczytał korespondencję, wymienioną pomiędzy senatem a prezydjum sejmu w sprawie rezygnacji wiceprezydenta senatu gdańskiego i 16 senatorów, wybranych z łona sejmu gdańskiego. Przystąpiono do wyborów nowego wiceprezydenta senatu gdańskiego oraz 16 senatorów. W głosowaniu wzięło udział 62 posłów, na ogólną liczbę 120. W czasie głosowania opuścili salę Polacy, socjaliści, komuniści oraz niemiecka partja gospodarczo-postępowa, partja urzędnicza i partja robotnicza. Wiceprezydentem senatu gdańskiego wybrano 57 głosami przy 7 wstrzymujących się od głosowania dotychczasowego wiceprezydenta Ziehma.

Stacja meteorologiczna we Włocławku przy Gimnazjum Państwowem Ziemi Kujawskiej.

Z okazji powtórnego wznowienia drukowania spostrzeżeń Stacji meteorologicznej, czuję się w obowiązku zapoznać ogół Włocławian z działalnością jej w ubiegłym cywilnym 1923 r.

Stacja codziennie bez przerwy czyniła spostrzeżenia, wypisywała je (z wyjątkiem świąt) na tablicach w szkole i na gmachu Magistratu, a miesięczne sprawozdania przesyłała do Państwowego Instytutu Meteorologicznego w Warszawie. Od 1 lipca 1923 r. codziennie o godzinie 7.30 rano przesyłała notowania telegraficznie do tegoż Instytutu. Stacja wzięła udział na wystawie przemysłowo-rolniczej we Włocławku, wystawiając wykresy spostrzeżeń za rok 1922 i pierwsze półrocze 1923 roku w kiosku Towarzystwa Krajoznawczego. Od 24 sierpnia zaczęła drukować spostrzeżenia w »Słowie Kujawskiem«. W listopadzie druk notowań został przerwany ze względów technicznych.

Wszystkie czynności przy Stacji meteorologicznej są bezpłatne. Na swe potrzeby ona otrzymała od Magistratu miasta Włocławka zapomogę w sumie jednego miljona marek rocznie, a od Sejmiku włocławskiego sto tysięcy marek jednorazowo (wypłacone w kwietniu). Sumy te jednakże zgoła nie wystarczają na prowadzenie spostrzegalni, nie wspominając już o zmianie przyrządów.

Pomimo dotkliwych braków finansowych widoczny jej rozwój należy zawdzięczać jedynie bezinteresowności i zapałowi młodzieży gimnazjalnej, która pełniła służbę meteorologiczną.

Trzy razy dziennie zapisują chłopcy spostrzeżenia o stanie pogody: o godzinie 7-ie, 13-ej i 21-ej. A nie łatwo przychodzi ta obserwacja. Nieraz niepogoda, zimno, szaruga, ciemno na dworze, trzeba jednak mimo wszystko pójść do szkoły, by dokładnie i w oznaczonym czasie dokonać zapisu owych spostrzeżeń.

Stację meteorologiczną obsługiwali do wakacyi letnich uczniowie klasy siódmej: Kwieciński Adam, Karau Romuald, Milewski Antoni, Podwójcie Roman i uczniowie klasy szóstej: Maciejewski Tadeusz, Dembiński Henryk, Kaftański Sławomir, Szałek Aleksander i Ziembiński Zbigniew. Podczas wakacyi letnich: uczeń Adam Kwieciński. Od początku roku szkolnego pracowali uczniowie klasy 8-ej: Kwieciński Adam, Karau Romuald, Podwójcie Roman i uczniowie klasy 7-ej: Maciejewski Tadeusz, Szałek Aleksander i Ziembiński Zbigniew.

Notowania na tablicy Magistratu czynią uczniowie klasy 5-ej realnej: Andrzejewski Leonard, Durys Edmund, Giziński Witold, Kwieciński Józef, Miądlikowski Alfons i Raszka Franciszek. Spostrzeżenia do Redakcji noszą: uczeń klasy 5-ej realnej Wilski Andrzej i uczeń 4-ej realnej Wilski Jerzy.

Codziennie, począwszy od 1 lipca, podaje depesze klimatologiczne uczeń klasy 8-ej, Adam Kwieciński.

Stacja skupia grupkę młodzieży systematycznej, czynnej i zamiłowanej. Utrzymanie tej placówki i dalszy jej rozwój zależne są jednakże od zainteresowania się nią miasta, sejmiku i instytucyj rolniczych. Wydatne materjalne poparcie z tej strony sprawi, że Stacja meteorologiczna w swej pracy udoskonali się, a doniosłość i korzyść jej istnienia dla naszej polskiej jeszcze bardziej wzrośnie. Stacja istnieje już od 15 lutego 1922 r. i jest włączona do Polskiej Sieci Meteorologicznej.

Józef Maciejewski,
kierownik Stacji meteorologicznej.

Co niesie dzień?

STYCZEŃ 20 NIEDZIELA

Dziś: 2 po 3 Krol., Naj. Imię Jezusa.
Jutro: Agnieszka p. m.
Wschód słońca o g. 8.2
Zachód o g. 4.20
Wsch. księżyca o g. 0.15
Zachód o g. 6.2

Spostrzeżenia Stacji Meteorologicznej we Włocławku.

Styczeń	godzina	ciśnienie powietrza w m/m 700+	temperatura w stopn. Celsjusza	zachmurzenie nieba 0—10	Kierunek i szybkość wiatru w mtr/sek.
18	21	61,9	—2,0	10*	C — 0
19	7	58,0	—2,2	10*	C — 0
19	13	53,9	+1,8	10*	C — 0

W dniu 18 stycznia najwyższa temperatura wynosiła —1,0, najniższa 7.3° Grubość warstwy śnieżnej 9 cm.

Kurs franka złotego waloryzacyjnego na dzień 20 stycznia wynosi 1.890.000 mk.

Z giełdy.

Dolar	9 700.000
Funt angielski	41.350.000
Frank szwajcarski	1.687 000
Frank francuski	449 000
Liry włoskie	431.500
Korony austrjackie (100)	136.000

4% poż. premj. 400.000, 8% poż. złota 10.750.000, 6% bony serja II A 1.450.000.

Z harcerstwa. Pragnąc uczcić bohaterskie wysiłki powstańców 63 roku 2-ga Włocławska Druż Harc. im. Tadeusza Kościuszki po raz drugi urządza w teatrze »Polonja« w niedzielę dnia 20 stycznia r. b. przedstawienie, wystawiając sztukę p. t. „Noc Listopadowa czyli Renegat" dramat historyczny z wypadków powstania Listopadowego. Całkowity dochód przeznacza się na urządzenie biblioteki. Podczas przerw przygrywać będzie zawsze mile słuchana orkiestra 14 p. p. Początek przedstawienia o godz. 7 wieczorem.

Z T-wa Krajoznawczego. W niedzielę d. 20 b. m. o godz. 5 popoł. Oddział Kujawski P. T-wa Krajoznawczego urządza wieczór poświęcony pamięci i wypadkom z 1863 r. W programie po uroczystem zagajeniu, występ chóru pod batutą prof. Bojakowskiego, referat p. M. Sławińskiego oraz szereg pięknych przezroczy z kartonów Grottgera. Po wyczerpaniu programu zespół z zaproszonemi weteranami odbędzie towarzyską pogawędkę przy tradycyjnej „Czarnej Kawie".

Przedstawienie. Dziś o godz. 5 popoł. w sali straży ogniowej przy ul. Żabiej odbędzie się przedstawienie p. t- »Strażacy«. Po przedstawieniu zabawa taneczna za specjalnemi biletami.

W niedzielę dn. 20 b.m. o godz. 10-ej rano odprawione będzie nabożeństwo na cmentarzu w prawosławnej kaplicy. Po nabożeństwie święcenie wody po Jordanie w tejże kaplicy.

Starosta prawosławnej kaplicy *Iwanow.*

Wieczór Styczniowy. We wtorek dnia 22 stycznia 1924 r. w sali »Nowości« z racji przypadającej rocznicy powst. 1863 r. — ku Jej uczczeniu zostanie urządzony staraniem Kujawsk. Koła Dramatycz. »Wieczór Styczniowy«. W programie: słowo wstępne, chór, deklamacje, orkiestra, oraz jednoaktówka »W Styczniową Noc«, obraz sceniczny na tle powstania 1863 r.

Bilety w cenie od 600 tys. do 3 milj. są do nabycia w ks. Powsz. i W. Neumana, oraz u członków KK.Dr.

Nie wątpimy, że sala teatru »Nowości« przepełniona będzie po brzegi, tembardziej, że dochód przeznaczony będzie na lotnictwo polskie.

Początek o godz. 7 45 w.

Zebranie „Sodalicji". W piątek, dnia 18 b. m. o godz. 7.30 wieczorem w lokalu gimnazjum im. Długosza odbyło się ogólne miesięczne zebranie »Sodalicji Królowej Korony Polskiej«. Po odczytaniu protokułu poprzedniego zebrania przez sekretarza, prof. Tad. Foppa, ks. prof. Leśnik wygłosił piękny i treściwy referat »O kształceniu charakteru«, nagrodzony hucznemi oklaskami. Uchwalono, ażeby „Sodalicja" wzięła udział w uroczystym obchodzie we Włocławku z okazji drugiej rocznicy koronacji Ojca Św., Piusa XI, i urządziła nabożeństwo na intencję Głowy Kościoła. Nadto na wniosek ks. moderatora P. Zwierza postanowiono, by w okresie wielkanocnym dla »Sodalicji« urządzić specjalne rekolekcje; nauki rekolekcyjne obdyłyby się w gmachu gimnazjum Długosza. Składkę na rok 1924 określono na 1 złp. Na najbliższem zebraniu „Sodalicji" wygłoszony zostanie referat o działalności Konferencji św. Wincentego. Obrady zakończone zostały o godz. 9 wieczorem.

Zgon powstańca z 1863 r. W nocy z dnia 17 na 18 b. m. zmarł Karol Paweł Habdank-Kwiatkowski urodz. 25.I 1835 r. w ziemi lubelskiej weteran sybirak 63 r. Pogrzeb odbędzie się w dniu 21 b. m. o godz. 14 z kościoła parafjalnego na wojskowy cmentarz, staraniem oficerów garnizonu, na który proszą o liczny udział społeczeństwa.

Ofiara. Na potrzeby Stacji meteorologicznej wpłynęło bezimiennie 1.000.000 mk.

Z życia towarzyskiego. Dnia 12 stycznia 1924 r. w kaplicy gimn. im. Zamoyskiego (daw. gen. Chrzanowskiego) w Warszawie ks. prof. Szmigielski w asystencji ks. prał. Fajęckiego pobłogosławił związek małżeński między p. Zofją Maciejewską, nauczycielką Włocławskiej Szkoły Handlowej, i p. Zygmuntem Merklem, sędzią Sądu Okręgowągo we Włocławku, wychowańcem wspomnianego gimnazjum.

Czas nauki szkolnej. Rozporządzenie w sprawie czasu nauki szkolnej, wydane jeszcze przez ministra p. St. Grabskiego, kładzie kres dowolności w zakresie dni wolnych od nauki szkolnej w szkołach państwowych, nadto jest wskazanem w tej sprawie dla szkół prywatnych i społecznych. Na mocy rozporządzenia tego młodzież będzie miała odtąd w ciągu roku 208 dni nauki szkolnej, a poza ferjami letniemi, które trwać mają 64 dni, 93 dni wolne od nauki szkolnej.

Komunikat w przedmiocie państwowego podatku dochodowego. Stosownie do art. 82 rozporządzenia Skarbu z dnia 14-go maja 1921 r. (D. U. R. P. N. 48. poz. 298) właściciele (ich zastępcy, dzierżawcy lub zarządzający) domów, względnie posiadłości budynkowych najpóźniej do 15-go stycznia każdego roku, są obowiązani dostarczyć wykazy i listy lokatorów.

Właściciele domów, którzy nie złożyli wykazów i list lokatorów winni jaknajspiesznie to uczynić.

Odnośne druki już nadeszły i są do odebrania w Magistracie pokój № 15.

Waloryzacja podatków miejskich. Jak już donosiliśmy, wszystkie podatki i opłaty miejskie będą, w myśl ustawy o waloryzacji przeliczone na franki złote i pobierane według kursu w dniu płatności. Dla niektórych tylko rodzajów opłat miejskich, mających znaczenie wynagrodzenia za świadczenia, ustalony będzie kurs franka, obowiązujący bez zmiany w okresie półmiesięcznym, podobnie do zasady, stosowanej względem niektórych świadczeń państwowych.

Djety urzędnicze. Dnia 8-go b. m. weszło w życie rozporządzenie Rady ministrów w sprawie unormowania djet dziennych dla urzędników, funkcjonarjuszów państwowych, wojska, sędziów i prokuratorów.

Nawiasem.

Od dłuższego czasu dochodzą do Redakcji skargi publiczności dotyczące kino-teatru »Sfinks«. Wobec tego po sprawdzeniu osobistem warunków w jakich są wyświetlane obrazy w tym zakładzie, uważamy, za nasz obowiązek poruszyć tę sprawę na łamach naszego pisma. W pierwszym rzędzie daje się zauważyć, iż niezbyt dużą ilość centymetrów kubicznych tego pięknego lokalu wyzyskano dla osiągnięcia maximum miejsc tak, że w dniach gdy publiczność Włocławka tradycyjnie uczęszcza do kina t. j. w święta i ich wilje, kino to, choć ma czworokątną formę, przypomina beczkę napchaną śledziami, tembardziej, że i miłe wonie unoszące się w powietrzu, zwłaszcza w piątki i soboty, nie różnią się zbytnio od zapachu tych zagranicznych morskich rybek, do których pewne odłamy cybulizowanych »naszych« obywateli czują od niepamiętnych czasów dziwną słabość. „Dyrekcja" kina nie uwzględnia praw mniejszości publiczności, dla której nie stanowią te miłe wonie zbytniej atrakcji i nie stara się o odświeżenie powietrza za pomocą płynów dezynfekcyjnych (wszak to nakazują przepisy). Przyszedłszy pewnego razu do „Sfinksu" na ostatni seans, po wykupieniu biletu, którego cena nie jest mniejsza niż wielu nawet z komfortem urządzonych kin, jakich stolica Kujaw nigdy się pewnie nie doczeka, zmuszeni byliśmy stać około godziny czasu zanim doczekaliśmy się nie powiem miejsca, ale kawałka krzesełka, którego resztę zajmowali goście wcześniej przybyli. Wytłomaczyć to należy tem, że krzesełka są zbyt luźno porozstawiane, i kasa kina rozprzedaje tylko 50% biletów w stosunku do miejsc. Ostatni rozwój przemysłu kinematograficznego udoskonalił obrazy do tego stopnia, że działalność ich w minimalnym stopniu szkodzi wzrokowi. We wspomnianym kinie »Sfinksie« ekran w chwili wyświetlania obrazów przedstawia pewną ilość nerwowo drgających punktów. Jest to także coś warte, bo wrażenie się utrwala i nawet po wyjściu z kina otaczające nas przedmioty trochę... skaczą. Moglibyśmy jeszcze dużo napisać na ten temat, ale zecer wyciąga nam papier z pod ręki tak, że odkładamy to na później. *X.*

Czerwony śnieg w Szwecji.

Według depeszy, nadesłanej z Helmstadtu do Londynu, obserwowano ciekawy fenomen w tem miasteczku szwedzkiem.

Przez cały dzień 2 stycznia padał śnieg bez przerwy, ale przed wieczorem mieszkańcy zauważyli ze zdumieniem, że jego płatki początkowo białe stały się ciemnoczerwonemi.

Po szczegółowem zbadaniu okazało się, że z kryształkami śniegu zmięszane były miljony robaczków nieskończenie małych, barwy czerwonej. Spoczywały one z lekka na śniegu, tak jakby spadły z nieba wraz z nim.

Epruwetka z temi robaczkami, które są bardzo cienkie, ale dosyć długie, została posłana do laboratorjum dla zbadania.

W kołach naukowych Londynu nie dają wiary temu deszczowi owadów. Przypominają, że M. Kaemetz w swojej pracy o meteorologji, mówi o śniegu czerwonym, a nawet zielonym w Alpach i Pyrenejach.

W zatoce Baffin podróżnik Ross również znalazł śnieg czerwony i po dokładnem badaniu pod mikroskopem zauważono, że śnieg był zabarwiony czerwono małemi ciałkami roślinnemi najpierwotniejszej budowy.

W myśl tego rozporządzenia djety urzędnicze oznaczone są w punktach, które ulegają pomnożeniu przez każdorazowo obowiązującą umowę uposażeniową.

W zależności od grupy uposażenia, djety dzienne wynoszą dla urzędników, i oficerów od 6 do 65 punktów dla sędziów i prokuratorów od 26 do 30 punktów, dla aplikantów 5 punkt., dla szeregowców 4 punkty.

Trzeci konkurs „Przyjaciela Szkoły". Rozpoczynając trzeci rocznik wydawnictwa, Redakcja »Przyjaciela Szkoły« ogłasza niniejszem konkurs na trzy prace z dziedziny pedagogiczno-metodycznej.

Czarnogiełdziarze drżyjcie! — bo oto w dniu onegdajszym dzielna nasza policja urządziła na was obławę. Aresztowano około 60 osób, przy których znaleziono większą ilość walut zagranicznych, a mianowicie: 100 miljonów marek niemieckich, 432 dolary amerykańskie, 50 franków francuskich, 6 guldenów gdańskich, 34½ funtów szterlingów. Na sprowadzonych do Ekspozytury śledczej zwolenników »zabawy dolarowej« spisano odpowiednie protokóły w celu pociągnięcia ich do odpowiedzialności.

Obława na ćmy nocne. W dniu onegdajszym urządzono obławę na wałęsające się po zakazanych ulicach ćmy nocne. Wynikiem obławy było aresztowanie 20 »panienek«, na które spisano protokóły przesyłając takowe władzom sądowym w celu pociągnięcia aresztowanych do odpowiedzialności z art. 528 k.k.

Wyzysk. Do czego dochodzi bezczelność rozmaitego gatunku hijen paskarskich w obdzieraniu konsumentów, świadczy wymownie fakt następujący:

Oto wczoraj piszący te słowa wstąpił do sklepu z artykułami spożywczemi I. Moszkowicza (żyda), przy ulicy 3-go Maja, dla nabycia kilku sztuk śledzi wędzonych. Zażądano po 300 tysięcy mk. za sztukę.

W niespełna pół godziny potem, pragnąc dokupić jeszcze kilka sztuk, wstąpił on do tego samego sklepu, służącą (małą dziewczynkę), lecz cóż się okazuje! Śledzie raptownie podskoczyły w cenie o 100 tysięcy mk. na sztuce i pobierano już do 400,000 mk.

Najwidoczniej była tu tylko paskarska, iście żydowska, chęć wyzysku, gdyż niczem innem ten »skok« ceny do góry wytłomaczyć się nie da. Kupującą była mała, naiwna dziewczynka; cóż więc szkodziło zedrzeć z niej ile się tylko dało. Ohydna etyka talmudu wszak pozwala na to w stosunku do gojów...

Zwracamy więc na to uwagę kompetentnych czynników. Zwłaszcza, że w sklepach chrześcijańskich cena była tylko mk. 300,000. Czas, panowie, skończyć już stanowczo z tą hydrą wyzysku!

Za opilstwo i zakłócanie spokoju publicznego pociągnięto do odpowiedzialności Jana Turka i Franciszka Pawlóżko.

Spadek cen w Małopolsce.

Z Krakowa piszą nam:

Chwilowe machinacje spekulantów zbożowych musiały ustąpić wobec dowozu zboża do kolei i normalnego ruchu kolejowego. Ostatnie targi na prowincji świadczą o większym dowozie zboża jakoteż nabiału, co wpłynie na dość znaczny spadek cen tych artykułów, że nawet kupcy zachowali się z pewną rezerwą. Za 100 kg. pszenicy płacono 23—25 miljonów, za żyto 15—17 mil., masło. które niedawno kosztowało 6 milj. kilo, dziś można kupić za 3 miljony. Otóż widzimy, że powoli pęka śruba spekulacyjna, zdrowy rozsądek spożywców powinien iść z pomocą i utrącić łeb hydrze drożyźnianej, która niczem nie jest uzasadniona.

Czyja krowa? W komisarjacie policji państwowej we Włocławku jest do odebrania przybłąkana krowa.

Pluszowa torebka do przechowywania modlitewnika żydowskiego jest do odebrania w Komisarjacie Policji.

Do odpowiedzialności pociągnięto Julję Radke za sprzedaż kuropatw.

Z OKOLIC.

Lipno. Z powodu ciężkiej zimy i mrozów jak również braku opału i odpowiednich lokali dla szkół powszechnych dzieci na dłuższy czas zostały zwolnione od lekcyj.

Z powodu zasp śnieżnych na torze kolejowym komunikacja kolejowa między Lipnem a Nasielskiem została przerwana.

W ostatnich czasach dały się zauważyć znaczne kradzieże w mieście i w okolicach powiatu lipnowskiego. W majątku Suszewo obywatelowi ziemskiemu p. Sowińskiemu zostały skradzione 2 futra, 2 burki, fartuchy skórzane, koc i laska.

Policja lipnoska prowadzi energiczne śledztwo. Kradzież drobiu w mieście i okolicy jest na porządku dziennym.

Staraniem ks. dziekana Sawickiego zostały zorganizowane przez ochroniarki miejscowej ochrony p. Kopczyńskiej jasełka. Odegrała je w koszarach kolejowych młodzież szkoły powszechnej w dniu 1 i 6 b. m. Podczas antraktów przygrywała orkiestra straży ogniowej. Zebrano około 200 miljonów, które przeznaczono na rzecz miejscowej ochronki.

Gęsi do odebrania. Posterunek policji państwowej w Lubrańcu w dniu 16 stycznia znalazł schowane w stogu siana trzy gęsi, które pochodzą z kradzieży. Prawy właściciel po udowodnieniu może odebrać gęsi znajdujące się obecnie na posterunku policji w Lubrańcu.

TELEGRAMY.

Oszczędności we Francji.

PARYŻ 19.1. (PAT) Ministrowie przedstawili Poincaremu propozycje, tyczące się redukcji wydatków w ministerjach. Propozycje ministrów skoordynowane będą przez ministra de Lasteyrie w celu wniesienia ich w formie projektu do parlamentu.

PARYŻ 19.1. (P.A.T.) Na konferencji międzyministerjalnej rozważano sprawę zaprowadzenia w budżecie oszczędności na sumę 600 miljonów franków.

L. 24 zniszczona.

LONDYN, 19.I. (P A. T.) Reuter dowiaduje się, że szczątki okrętu znalezione na dnie morza pochodzą rzeczywiście z zatopionej łodzi podwodnej L. 24. Ponieważ położenie tych szczątków uniemożliwia ich wydobycie, admiralicja zrezygnowała z prac w tym kierunku.

Badanie finansów Niemiec.

BERLIN (AW). Komisja rzeczoznawców w sprawie odszkodowań zaniechała podróży do Berlina. Prezydent Banku dr. Schackt wezwany został do Paryża dla udzielenia informacji komisji.

Rozruchy komunistyczne.

DUESSELDORF 19.I. (P. A. T.) Onegdaj odbyły się tutaj poważniejsze rozruchy. Komuniści licznemi grupami przeciągali przez miasto, zatrzymując tramwaje, rozbijając szyby i strzelając do publiczności. Policja musiała zrobić użytek z broni palnej, przyczem kilka osób raniono.

Klęska socjalistów w Saksonji.

BERLIN. Wybory komunalne w Saksonji przyniosły porażkę socjalistów, którzy stracili prawie połowę głosów, jakie uzyskali w r. 1922 przy wyborach. Praca niemiecka wyciąga z tąd wniosek co do przyszłych wyborów do parlamentu niemieckiego.

Budżet rosyjski.

MOSKWA (AW). Budżet Rosji sow. na rok 1923—24 wniesiony pod obrady Rady komisarzy ludowych przewiduje w wydatkach 205.116.000 czerwońców. Dochody rozkładają się w następujący sposób: 57 miljonów czerwońców, czyli 1/4 z dochodów od majątku państwowego, 148 miljonów z wpływów uzyskanych z podatków pośrednich i bezpośrednich, operacji kredytowych i emisyjnych.

Spekulacja walutami.

BUDAPESZT, 19 1. (P. A. T.— Tutejsza policja wdrożyła dochodzenie przeciwko kilku domom bankowym, oskarżonym o uprawianie szmuglu walutami. Domy te nabywały papiery wartościowe i dolary w Wiedniu, sprowadzały je do Budapesztu, a uzyskane w koronach sumy ponownie w wielkich ilościach przemycały do Wiednia.

Samodzielność Kanady.

BERLIN 19.I. (P.A.T.) P. R. Jak donoszą z Torento, kanadyjski minister kolei żelaznych oświadczył, że Kanada będzie posiadała niebawem własnego przedstawiciela przy rządzie Stanów Zjednoczonych.

„Antysemityzm, Antyjudaizm, Antygoizm".

Nakładem księgarni Powszechnej ukazała się broszura (8-ka, str. 28, c. 0,35) ks. prof. J. Kruszyńskiego, traktująca o trzech kwestjach, wskazanych w tytule. Nie potrzebujemy tu zaznaczać, że nowa praca znanego specjalisty w sprawach żydowskich jest napisana źródłowo i bardzo interesująco, gdyż kto miał sposobność przeczytać choćby jedną z jego książek żydoznawczych, ten już dostatecznie przekonał się o tem. Zwracamy jednak uwagę, że tak często używa się wyrazu np. „antysemityzm", a nie zna się jego historji. Nieraz o antysemityzm posądza się narody, stojące nisko pod względem rozwoju kulturalnego, tymczasem jest przeciwnie. — Z nowej broszury ks. prof. Kruszyńskiego dowiadujemy się, że powinniśmy używać zamiast wyrazu „antysemityzm"—„antyjudaizm", gdyż ten dopiero oddaje właściwy zakres ruchu antyżydowskiego. — O ile często słyszymy o antysemiźmie, o tyle rzadko o antygoiźmie, a tymczasem istnieje on stale i ma nawet przewagę nad antyjudaizmem.

Już z tej krótkiej notatki możemy się przekonać, jak żywotne sprawy porusza nowa praca ks. Kruszyńskiego. Cena jest bardzo przystępna, gdyż przy mnożniku 1.200.000 wynosi 420 tysięcy mk.

Ogłoszenie.

Wobec licznych zapytań osób zainteresowanych, Kierownictwo Kursów oznajmia, iż w najbliższych dniach uruchomia się kurs buchalterji pod kierownictwem specjalisty buchaltera bilansisty.

Zapisy przyjmuje Kancelarja Kursów, począwszy od 20 stycznia, codziennie od 6 do 8 wieczorem w gmachu gimnazjum państwowego.

ROZKŁAD JAZDY KOLEJĄ

Z WŁOCŁAWKA ODCHODZĄ:

do Gdańska:

osobowy o godz. 12^{12} w poł.
osobowy „ „ 12 w nocy.

do Bydgoszczy:

osobowy o godz. 3^{46} w nocy.

do Poznania:

Pospieszny o godz. 2^{53} w nocy.

do Torunia:

Osobowo-towarowy o godz. 8^{15} rano.
osobowy „ „ 7^{28} wiecz.

do Warszawy:

Posp. z Poznania o godz. 2^{22} w nocy.
Osob. z Gdańska „ „ 5^{08} rano.
z Torunia przez Skierniewice o godz. 7^{50} rano.
„ z Bydgoszczy „ 12^{06} w poł.
Os.-t. z Torunia o „ 3^{50} „
(tylko do Łowicza)
Os. z Gdańska o godz. 4^{43} „

do Łodzi Kaliskiej:

(bezpośrednio przez Łowicz)
Osob. z Gdańska o godz. 5^{08} rano.

do Łodzi Fabrycznej:

(przez Skierniewice)
Osob. z Gdańska o godz. 4^{43} po poł.

ROZKŁAD JAZDY KOLEJKĄ

do Sompolna godz. m. rano
„ 4 godz. po południu.
do Brześcia Kuj. godz. 6 m. 30 rano.
„ „ „ 5 m. 30 pp.
z Sompolna godz. 9 m. 20 rano
godzina wieczorem
z Brześcia Kuj. godz. 9 m. 20 rano
„ „ godz. 8 m. 50 wiecz.

OGŁOSZENIA DROBNE.

REDAKTOR: KS. JAN KOBIERSKI CZCIONKAMI DRUKARNI DIECEZJALNEJ WYDAWNICTWO KSIĘGARNI POWSZECHNEJ.